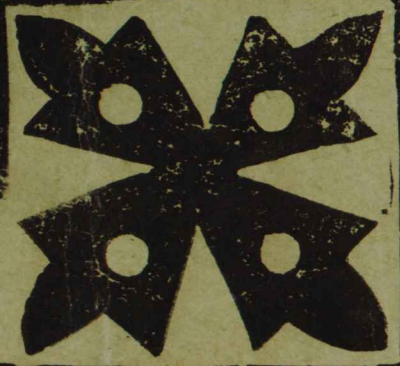

TARMO

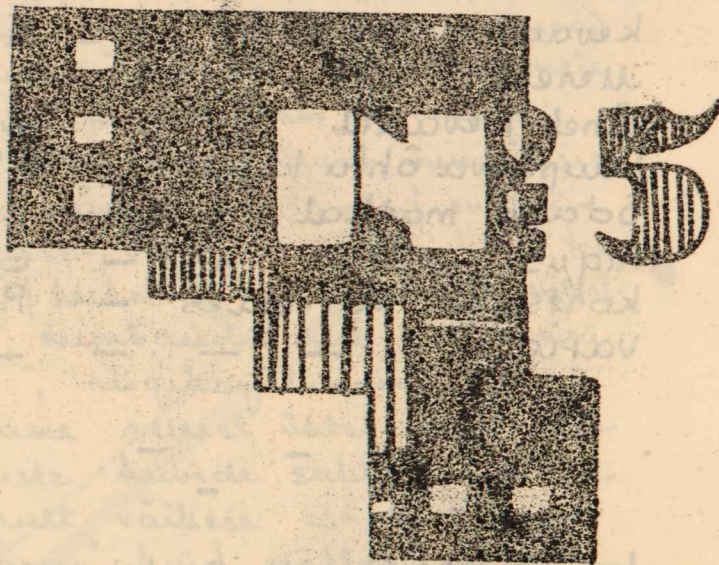
NE

X X X

TORNO

1

9

2

9

R.39. Epilasaezkiri

Sisu:

Toimetused	--	--	--	--	--
Lahkujate	--	--	--	J. Parinbat	
Järelhüidena kaasvõitlejate				J. Seltsi	
Viite, kes lahkuvad	--	--	--	k. Viitip	
kevadest hommik	--	--	--	J. Linn	
Merele	--	--	--	L. k.	
Ühel kevadel				L. k.	
Laupäeva õhtu kodukülas				L. Vennomasing	
Õdang matkal	--	--	--	V. R.	
Algas	--	--	--	E. S.	
kõrtsiend purjedes	--	--	--	P. k.	
Varia	--	--	--	--	--

kaas A. Lätilt; illustratsioonid L. Lätilt;
 etteid, viijetid ja šrift P. Kokalt.

Number on paljundatud 150 eksemplaris.

Väljaandija. Rakvere Õp. Seminari koollõud
 Vastutav toimetaja: J. Saage. Tegem toimetaja: P. Kokk.

Toimetused

Saadame käesoleva õppeaasta viima-

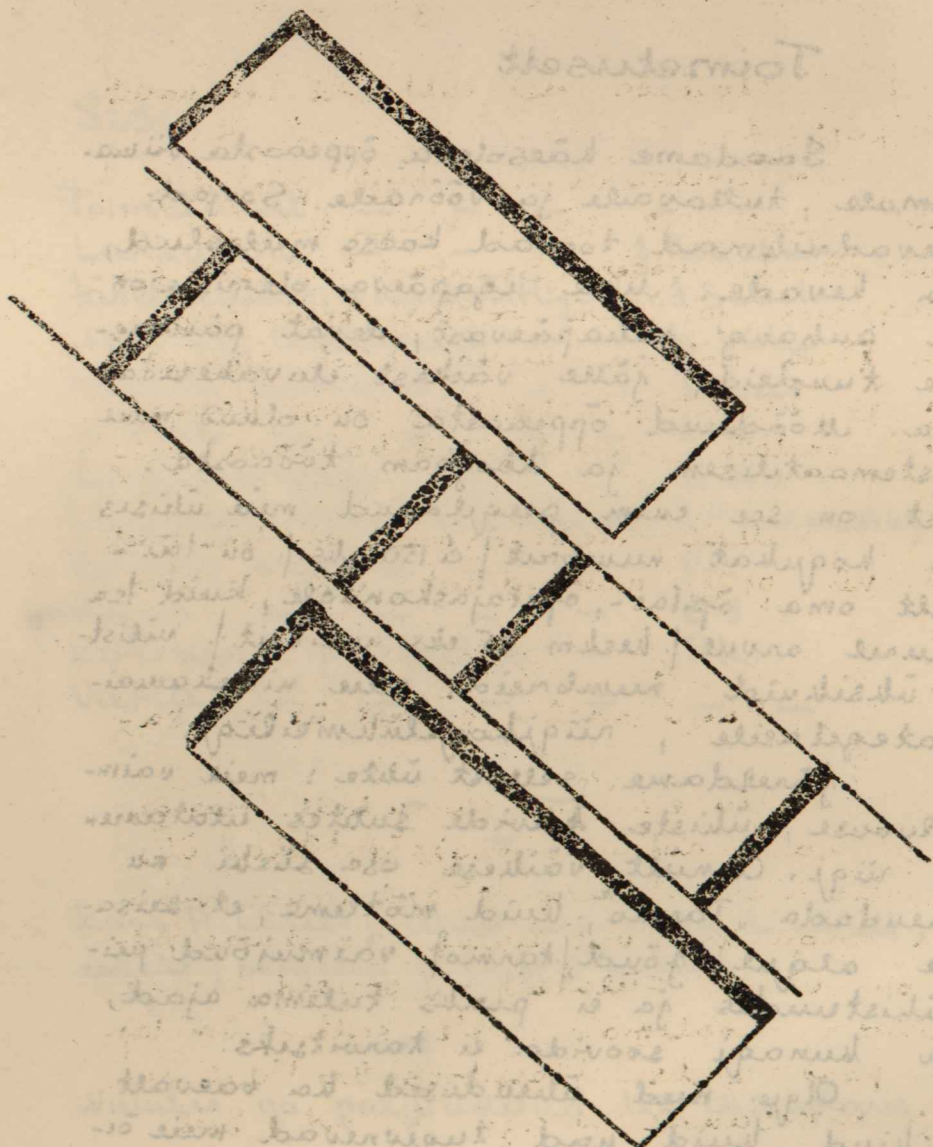
se „Tarmo“ ilmata, tulla vaile ja võõraile. Soojad tuuled ja kevadilmad toovad kaasa meeleolud, toovad kaasa kevade. Meie igapäeva elamises on tulnud väike puhang pühapäevast, levat päikeselist. Heelikame tundeid, jälle väikest eluaktsiooni seljatakse jätta. Mõõduvad õppeaasta on olnud meie õpilaste süstemaatilise ja koogsam tööaasta. Väilisel vast on see enim peegeldunud meie ütises „Tarmos“. Nis koogkat numbrit / á 150 eks. / on tui- nad peamiselt oma õpilas-, õpetajaskonnale, kuid tea võndlemisi suurel arvul / heelm. 25 eks. numbrit / viist- lastele ning üksikuid numbreid meie nimekaas- ke seltskonnategejalasile, riigikoogulikelele.

fõrelidame sellest ütise: meie vaim- lise ühtekuuluvuse, ühiste huvide sulites ütata- peavõrgu üle riigi. Ainult väikesel osa siski on suutnud ühendada „Tarmo“, kuid mõtleme, et seis- me alles tee algul. fõund „Tarmo“ vaimuõud pi- tub meie ühistundes ja ei peaks tulema ajad, kus me seda kuuagi soovida ei tarvitseks.

Olgu need ühendused ka vaevalt märgatavad kiud, kuid nad tugenevad meie õi- ges ühistundes ahelaks. Need ei koluista kedagi, ei paku ka algul suurt, kuid nad võivad meile tuletada. meile, et meil siski kuuagi ei jää päris

üht — ja see on tilitigi tähtis.

Sellepärast jätkake edasi alustatud tööd! Seuseid kaastöölisi tänab teimetus südamest! Kõigile soovib ta helgeid kevadpäevi ja saavutusriikast tööd!

Lahkujale

Tarmole kirjutand õp. j. Parinbal.

Aastate eest lahkusid seminarist noored inimesed, õeldes:

-Tõmbame üles kõigi purjed, ootame priiskaid tuuli, et sõita välja kaugele algumersale, tuudematule vesile. Suurtelt lootustelt pan kitsab riind, tegevusid ja suuri võitlusi kormidega ikkaab hing. Ei jõua ootata, midal kasv siltmist vana koolilavil ja hallkavad paistma purjed kaugeid rannad. Ei jõu ootata, mit tuled hallkavad paistama purji.

Üksil, mahajääjail, oli hää meel, et noortes oli nii palju romaastikat, roku ja suuri laotusi.

Paari aasta pärast ütlesid samad noored:

-Eile on igav, eile on hall. Hingel tahab maita ja maha rõhuda arqipäev! Istud üksi olgkatusega koolimajas, ätilamp piigub laual, viher krabistab akna taga ja tuul kuulub korstnas. Kit-sas on, õhku on vähe! Kütlateed on porised, homne ronib neid mööda koolimaja poole salk tüümitap-si. Siis algab päev umbes klassikoas. See tõlud veel keidaga, palip hiimsamad on aga ältud. Siis oled üksi iseenesega. Ja merkudest ronivad välja hallkase naimed. Kas eile misuqune arqj, parem ei oleqj!

Kas mina parem ei olegi, kui olen täiesti harilik inimene ja muud mitte midagi, muud mitte midagi? Täidan heidagi kohta, mis tülijaks ei jääks ka ilma minuta. ja kui talikuu elust, ei jäta järel jälgegi. Kas maksabki elada ühel hallil, karilikul inimesel? Meie, mahajääjad, teadsime siis, et meil on noortel noored kalitlusest ja katsumista ajal.

x

ja aastate pärast üllavad samad noored:

-Kas maksabki küsimust seada üliharilik inimene ja mitteharilik? Iga inimene on omaette üksus, keda ei saa mõtta teisega. Igas elumises on mõte. Kas on elu hall, igav, mõtatu? Iga elu on võõras, et seda elada. Kas on suuri ja väikesed tegevused? On jõukohased tööd igale. Kas ei jää igast midagi järel, mis edasi elab, päale teha? - Isimesed õpilased on palju suuremaks kasvanud, igas neudest näed osatase, endast edasi elavad, ja see valmistab rõõmu.

Meie, mahajääjad, teadsime siis, et meil hakkavad noored endid leidma.

x

Järele talikuu hullu usoni. Tõmbavad üles kõik purjed, eotavad priskeid tuuli, et sõita kaugyle ulgumisele, tuuimatule vesile. Suured lootused ja tegevustung. Ei jõuta oodata, mital kaob silmist vana kalalõuvis ja hakkavad paistma need kauged rannad.

Meie, mahajääjad, tunneme jällegi rõõmu teie romantilisest, suurest usust ja suurtest loo-

tustast. Teame, et lälute vaste suurtele pettumustele,
ahrimustele, kahtlustele ja — euseleid nisele.

Meie soovime teile õnne
teele minnes. Ära kartke pettumusi ja eksimusi, mu-
de karedu jõuale hord iseenese juurde, oma eluvia-
ruste juurde.

Järethüidena kaasvõitlejatele

"Tarmo" - Tartu semin. õpilasvanem
Joh. Seliohv.

Mäletan: õpet. Jüri Bru kirju-
tas kord „Looduse kannastajas“ „ülikooliliinast, kuhu
kõik õppima ei pääsevat“. Meid, lugejaid, valdas siis
tume aimolus kammist „lemaselvast kaugele; tundsi-
me endid teravalt „provintsklasina“ siis. Ja mõttes kaustu-
me ras suunas, kus pidi olema ilmselt parem.

Aastate pikk muljeterikas te-
nada on viind selleaegsist „lugejaistki“ paljusid semi-
nari lõpetamiseni ja loodetavasti — ülikooliliinaniq.
Kui mitte õppijaks, siis õpetajaks vähemalt paari-
teistkümne täikmelise pere keskele.

Elluastumine tõotab olla hü-
sus eksam, täis pinget, võitlust ja elamusi.

Üks tekitab küsimuski, kas
pole noored, mehed ja poisid kahekümnevaiks, juba
koogu aeg elis keskel ja elu sees olnud, ise q nü, et semina-
ri lõppdiplomi omandamine iseenesest mitte ei tarvit-
seks „elluastumise probleemiis“ muutuda?

Õei on seminaris jälle kõik
selleks „valmis õpitud“, et igasuguse dutevdata alata
võiks liiglemine õpetajatöö arqipäeva soiduues?

Peab hõigepäält eeldama, et
inimene pole iseenesest mitte reeglipärase olend, kes li-
gub vaid „kutset keskele“ igasuguse elluastumise
kui ka ilmaaasteliste erinevuste mõttes. Juba aiult

selles traditsioonilises saamisest, et Sa olemas oled, peitub äärmuste tunnetamisest, ja ei ole ühtki isiklikku või isiklikkonda tunnet, millel poleks puht nähtuste mõtteki vastandit. „Äärmused viivad tõele,“ on öeldud, kuid see, kes sellele tõele märkab, oled emetiigi „sina ise,“ täis sisemisi vastolusid iseeneses. Ja oma tunnete ja tunde poolt igavike lapseks saanud inimene ei saa sellepärast kunagi lahata piidmast „tunda iseenest,“ kes otsib tõe ja määratlemise peale selle.

Sellepärast hooli lõpetamine pole mingisugune vabanemine puhtidealistis mõttes, vaid „katuse alt minna nõosta alla.“ See ei peaks sugugi viitama erijoonelisele või praktilisele ülesandele, mis kaalutamatult lahendada tulevad ja kindlat mõistuse treeningut ja arendamist andiunni eeldavad. Ei, see sügab meile suadusile, mis inimese vaimu kaudjaks ja vaimliste nähtuste loojaks teha võivad ja mis viljaltuust ootavad. Seda võiks ju paljusid sõnu, mis suuall siiselt tihki identsed, väljendada, kuid sel puhul näib see sisse koonduvat mõistesse — igavilne originaalsus.

Kuid see originaalsus ei ärgustata midagi nähtustele vastupidist, ega luba karvatuseski näit. vaid individualiteedi küsimust teha.

Ega just siin on, kaasvõitlejad, hõraskid, et meie pärast hooli vähem avapärane ilmumine, kui praegu. Ometigi on nii igav elada käidud tarade pidi. Isegi sõnad suus ja mõtted kirjades „kõluvad“ ja muutuvad halliks ja tüütavaks tolmiks, kui neid ei väljenda isiklike hingedestruktuuri avapäras.

Originaalsed teadused ei ole, vaidetatise, kuid originaalsed isikud kaalutamatult, sellepärast piid selles suunas talits palju enam

saaravutada, kui mõitaks soov kuu end teaduses,
kunstis.

Kui palju meil aga ses ajas
eudid kieli ei peeta...

Uudisloojaj igasuguse püüdi
vajaks teatud eelisi jõuallikaid, iga idee, armastus,
viiglus jne. eelist taastust, kuid peame meelis: need võime-
lused peituvad meis ja meie ümber, ühiskonnas.

Valeis õppida see pole mõtet,
soov "kuu iseennast" on palju tõestivam.

See ilu ja need tingimused,
milliseis mõõduja isimezed kaastöötajad eestat, on
nii ütelda "täbi elatud". Jasi õnnelik see, kes "õpilase
ist: kohalt "õpetaja puidile" astudes nii palju tuldavat
du vahelkordade vatlusel ust leiaks!... kõigis mees,
kuid mitte selles, et isimezed praktikaastal seminar
lõpetajad n.w. "petuvad", võib tõestuda isiku vaimli-
ne originaalsus. Vaadeis korrigimine on aga hoopis
midagi muud, kui "petumine"; viimane tabab eumisti
meid, kel sisemine ühtlus, iluavaade selle laemas mõl-
tis puudub.

Selles mõttes tuleb mõista ka
üle sakslase ütelist, et "liigset idealismi korrigi-
mit alati elu, kuid sääl, kus see koguni puudub,
just see puudub, mida me elulis, elavaks niustame".

Nii koolis, kui pärast kooli,
maaguste ja tulevaste kaastöötajate kui vaimu ühis-
konna kaastöölise keskel, olgu tervitat siis kõik, mis
täbiimbund idealistliku iluavaa - optimisimiga.

11 vol.

Heile, kes tahkuvad.

Tarmole vi. kane Viilipilt.

Mü ei, nä eu. jällegi suureneb meie töövägi paarikümne noone võrra. Saistate pärel, millest ülesammumine tähendab teist elu, teisi mõtteid, teisi ilmarasteid, uusi õigusi ja kohustusi. Selle sammu astute pea.

Mäng tähtedega peaks nüüd möödas olema, nüüd ootab töö, sagedasti ka lihtsalt rivelemine, tühja pumba käimine.

Võiks kiüda teile vastu:

Tere tulemast kaasrõõtlejad lumiste kõrguste poole! Kuid jätame kõrgused kõrgustele ja lepime tarkemoral maahamaraga, millele toetume, lepime ka soo ja nabaga.

Sest igapäevsus ei ole nii helge, et võiks ainult illevast meeleolust rahuldust tunda, kuid ta ei ole ka nii tume, et inimese pessimistiks teeks, sest halba asja ei maksa kunagi südamesse võtta.

Endiste jumaluste sõnad unnevad, tärkavad uued tõelispidamised, peaaegalt igapäevaste pisiasjade nõjul. Iku suurtes pisiasjades, äripäeval tuleme meil omas äigis suures nähtavale ja halb, kui see suurus ei anna õiget mõõtu välja.

Age hükkalt! Ua ei taktuud

teile mõnda leiulike kirjutada, tahaksin teile ainult
hüüda:

Tere tulemast siirpool unistusi!

Apr 1911

kevade hommik.

Tarmole - kirjanduse jaoks hüvilt.

Koit punetab kui kuulaks salajuttu,
ja armuvaldusi päikeselt,
Või ootaks mõnijahteid lilledelt,
mis peitunud veel kormikusse ette.

See tulebki see oodetak nii nuttu.
Ei rääksta ka liiski koidu meelt,
kes häbeneb põgus ka teelt,
Ei taha näha murat kaste - nuttu.

Nüüd on tühjaks nii suur kui vöeti, kõlusa,
kui oleks kõiki püüdnud näia sõrm,
- mis elatunud metsi, nurmi, hüsi,

Kui loodus hingab magust elulõhna
ja lilledaival kätub mulla põrm:
Ilmuksid ilmub uut paradüüsi.

Allerale!

Üks öökuu hülm mind sinu juurde tõi
 laele varakeskadel, oo hirmas meri,
 ning meest vabaltõelid võtsma löi,

me hingel haavul — pühasil keel veri ...
 tead sina vaibisid, sind kattes jää,
 ja puhkas tuul, mis pildend rahetari.

Ma vaikelt sammusin. Ühi kulla oli hääl
 ja näha uul, mil kõlajal niiske sou
 psid rõhus maani — enantli, et vimele pää —

nä hõltsõhtul kätlastin veel sind, — ma naine lelund...
 sul sa ei hõsindki, mis rõhus mind,
 mis tõi mind aarde mere, keel lõpul päikesel tunnud-

ei ühtatund, — miks kava tummalt vaatlin sind.
 ja siiski piltisin sul hõie, mis näcke kauda,
 kõik hingelt mere heitsin — must-valge lind...

ning sina teade said, mis tõi su nauda
 mind kurba erakut. See puhkus hellast armust
 ja läinud armsaist oli, kes suutsid vähe anda,

me hingele — ja uhke oli ise, et paluda neilt almust.
 ühi kõigest tülpinud su ilu mindi hõitis,
 sest uusi aardeid leidsin ja mere suurest kalmust

ühi keel me hingel heliseva jäi, — mind meri endal võitis

L.k.

Ühel kevadel.

L. k.

Kaks neid kõrvuti kõndis allal
 kond ühel kevadel, päikesekullas...
 lillist vaid ülame õitses, teised kõik mullas
 veel magasid, need vähes puhkavast süvest, mis eel...

Ent neid oli kaiss... Weil seisis ees veel ees
 ja noored need olid... Ühis silvahas, kurb, brünett,
 ning teine ahtake, habras, — kuni väike viujett,
 mis maolind ou päibene ise — nüüd pegetud vee...

Nii lastena käsikäes käisid nad rade...
 Hulle kevadeid kandes ja talvigi järgi,
 ei küsitud neist, vaid purviti pärgi
 ja nardid, kui ähvardas mätta neid õilmete sadu...

Wing möödusid päevad... ja siirivad uared —
 ole, nõhuvalt pikka, kui langetas leued —
 ja silmi ei kumbki neist saanud vist und
 kui lahkus neilt kevad. Üht kumlsid, kuis kajasid aerud...

Ent kevad see oli, mis lahkus neid viis,
 üht võõrale saarele, edude taha —
 ja teine ahtake, habras jäi maha
 kesk kevade ööd, kus palju ta ülsinda nuttis süs...

Wing ühite ei toaud neid ühski teul...
 Torn jõul käis, kevade puud kõik näotas,
 ja sidame juurde vaid herbuse saotas —
 uus kevad ei uare leidnud ta suud —

Laupäeva õhtu kodukülas.

Lilli Vernomasing

Katted kaanek. Ringi
käitõide võistluse I
auk. kroovitud töötl.

Sääsarvavad sumisevad tasa heeva
nõiakatlana. Päike, hügla kuldpaal, vares pikka
valgetüeliste kookede taha, kusagil kuiskab hiline
nütja vihatit. Lõkat, lõkat, lõkat, lõkat — ja vaikub
sääsi.

Ega see kõik omegi unenägu ole? Oh, ei!
Sile oli viimane koolipäev ning täna ole isogatud
linnast koju. Algas suvine koolivahetus...

„Isa, kas oleme juba kodu ligikal?“

„Sääst ka paistabki!“

kerkib mäe tagant nähtavale rida. halle
ehitisi. Su vana, häa ja lühne kodu!

Aias ajab mure küsüt taga küsu valge häu-
nake vilksatab puude vahel. Ei lähe enam vank-
ris istuda — hüppas maha.

Kari on juba kodu. Sma ja õde tulevad
tagaõuelt pümaambritega. Mure hakkab kaugesti
haukuma. Veel mõne küru tevad kriuksuva pue-
telgse vankri rattad — ja olemegi vāras. Vana-
ema ja vanaisa ilmuvad uksele. Vanaema on
valge põle es ning noorusliku hābeduuga tōt-
tal ka mille vastu. Vanaisa hall habe tudisel

ning ka hõõgüdamlitunud silmad otsivad kedagi.
Sinisilmne õele abata nõbedasti värava...

Ou videvik. Sammuu pilli kraavikateast
põlvude vahel. Meeleolu on juubelstav. Tõtabis nii
kaugelt künda: „Nüüd, nüüd alles see koda!“
O, kuis on rühis pillaks süngenud! Tõsalisi satti-
sevad kollakad kõnred. Waigi päitades parmutat
õhtutunud tugest äsja ilmunud argu pööksesi.
„Rääk, näak, näak...“ lõikab rütkinääk,
too salapärase videvikulind, oma monotoonsel viil.
Tõsisena seisab põlve kõval kumsemets. Ora metslo-
manne pistab hämarus ema pöö välja tumedate
tõvede vahelt. Üllisinduse hüilides pudeswad õh-
kad kõnnitakse metsa-alusele. Üllisik mõnd soo-
äärse kõigutab tava hääbuslatva: waigi aimaks pil-
vede lähedust... Saabund on tuud, nii tähed
ärkavad. Nüüd jutustab vanahe-mänd soosiaades
soosiaasid: ta on näinud nõidu ja sissisid, kes
müiste kaugele soosaarile põgenesid... Tema kummit
terdhi kaugele umbveie tava asuvasse muinaelin-
na, kus kured nii salapärselt häälitsevad. Otsa-
tusse künnit põlvude-meri: talud saartena nukrusta-
vad selle keskel. Imake-maa hingab õhku, rikku-
matut vabrikusuitsust... Mänuvõaigu- ja ristilikei-
na lõhn — hüllap see on tervendav vanaheese
kapsudele!

Õde tuleb küpates ning hüüab juba kaugele:
 „Kuhu sa nü kavatse jääd? Meie juba ammugi
 saunas käinud. Sina saatsid mind vaatama, et kas
 tuleb juba!”

„Ma poleks arvanud, et see kodu nii ilus on.
 Pajudki süü tüügi kallal nü pillaks sirgunud...”

„Oh, nüüd pole pooltki nii hea, kui kevadel
 oli! Tead, õunapuud õitserid tänavale kõik. Õeegi
 „kundiõunapuu”, tead, see millel on tuli-kapud
 õunad, oli ilusti õites. Koogi aed oli nagu lumi-
 kang. — Tahad, ma näitan sulle linnepesa! Nüüd,
 siis vana kare akna pääl ... nüü muna sees...
 Väike kate linnuke ...”

Sina, laudakattes, sõnab murelikult: „Miks
 nüüd kodu jälle algab? On aega lühike see sinine
 valesõrg. Oletas omegi kuu aega pikem. Oitaksid
 kartulid üles võtta.”

Õletusõrk on mööda. Õde koristab lauda. Sina
 askeldad pliidi juures. Süü küsib ka õelt, et kas
 see lauda ukse ka lukku pani; kas sead olid
 kõik põhus; kas õuri juba süüa sai.

„Lapsed,” sõnab ka süü, „minge nüüd maaga-
 ma! Olge ettevaatlikud: põõningutrepil on üks
 laud lakti, säält võib alla kukkuda. Hõäd un-
 teile! Ma toon viidast veel vanaisa kirilikumme tupa...”

Konstua juures kuulub liinte
kõhistanist. Ühes laugus poalunine eluri. Keegi naagu
kõnniks katusel... Läbi kitsa põuainguatuna näen
lapikese taevast, millel tähed siravad. Käliseva
häälega vana kell all elutoas on ammu juba kesk-
sõ tundi lõõnad. Kuid ma pole veel söba silmide
seanud.

Küüd hakkab liile laulma. Põn-
ren valutult ühelt küljelt teisele. Jälle peatus mu
pilg kivimäe tuelikul, mille tiivad seisavad liiku-
mata ristiina. Jälle näib, kui vaataks tueliku ah-
vast alla mu hallihabemelise vanaisa. Surus laod
kõvasti kiuni ning püüan viineda - arjats! Mit-
mesugused pildid ja mälestused meenuvad mä-
lumõistesse.

Tuleb meele sügisõhtu möödunud
aastast: Olime vanaaisaga kahekesi rehetars ning
küpsetasime tubas kartuleid. Vanast savipõrandast
tõusis mullidest lõhnu. Suitseid partelt rippusid
alla nõaked, talmased kõred ja tolmuud aubli-
kurõngud. Vanaisa istis alju üs madalal järil.
Ta põõ oli mõttes kummardunud. Aegajätt segas
ta kõverga kepiqa tubas kartuleid ning ahitas
tasakesi. Sünk-tõzina paistis ta tubakarva hall
nägu, millele rõõmed-mured jäljed jätnud, hoo-
quvate süle paistel. Vanaisa hallipäine, kiudus oma
elukaugusse viinuseid lõimi, mõtiskles noorusmäes-
tisis. Elina nooruske, pidades end ilma vespunk-
tikis, etzisin elumõtet...

Mõtlesin: vanaisa on vana - te-
ma on elumõtte kindlasti juba leidnud! Kui temalt
õige küsiks! Kindlasti ei mõistaks ta mind! Kuis
möödas tema elu?

Ôelang matkat

V.R.

Soojas kevad-õhtus kumab mäe-
veerul valge turistide-kodeer. Aleniiselt korralt kos-
tub rahutat kõnsuminat, helkati kâra ja lõikavaid
kilkeid. Toorelt taotakse klaveril foxe; võiks tavalik
imolend arvata: kaupmeste sellid vist daamid-
ga kevadkuuldud nautimas.

Siis vaheldamisi sukeldub lõhna-
vasse chasse labaseid valside kõlmutusi. Aht vä-
navast ainult väljub paar. Pilka haab mid vide-
vikku vajund kirjukilela tõnavaile -

Üle madalate majade-kobara
pehmel kassina noomab kevadine õhtu. On soo ja
hunnul puhub hämaruses nii tagasihoidlikult; põi-
tab rahelust igatsemaid puid, puhuaid ja vaat-
leja sõõrmeid magusalt kôeditab.

Apelsünseks katvatand kauga-
na vajub päev õid aovistava videviku sülle. Pik-
katesse varjundesse on suikunud põlvuile küla.
Võib alla, tartakse vähemalt unevõgudeleki tõestu-
da nende unistusi, soove, kes päeval vaid ühte
suedavad: liivaseid vaqtsid liigiga küsutada.
Kusaqil tore us haugatal kajameisell hoer -
tâinepooll õõnes vastuhaja hämarusse tõukab --

Heiti - uskumant põhjapoolset
lausmaalt, püüab selaja väljuda majast, unat-

duda karmitsevaist kaastajist ja vabamuda õdu-
 quegi närvilise päeva filmilisest kirevusest. Nüüd
 pimedas ehk saaks tunda rahulikuna end mat-
 kuri jalga all märgismaa liisageid teid. Nüüd
 ke on nende kruusas krõbistada, kui eme vaid
 kileised oleks madaliku soistel nadadele.

— kus lähed, Heiti — joutama?

Oota mindki, hüüab keegi hoolimatu asjalikkuse-
 ga.

— Ei tea kas tuleb — veel kel-

legiga kohtuda vajab, teeskleb tavaliku isetead-
 vusega Heiti ja seelitselt pääseb pehme õhtu sega-
 matusesse. —

— — —
 Kuu veel kalvatu — lõunast me-
 lankooltsena pilvi lõikab. Kusaqil pöösastikus
 meelitatavalt pinksub kihine lind. Ja mäeveerul aset-
 sev pink lamab lillas varjus, kui põlvitav inim-
 kuju. Nõonana kussides on Heiti ta ära leidnud.
 Tumevalge — kuis mõisteti leida too mahajäet mäe-
 veer üksikule pingile? Siin leidub ju ainult väl-
 jävaate avarust ja on põhjas tervast pergeldav
 järve ning enamuse nimetab seda kohaks, kus
 igavuse pärast magadaagi ei saa!

Heitil oli midagi omaest tolle
 ümbrusega. Oli kui varem väitu, ammuselt läbi
 tuntuks. Üle kõige levis sume meeleolu lina,
 põis vabamuda haigustavast närvilikkusest ja tunda
 vähe, nii arati isatsetud segamatust, lastus pingi-
 le ja üle pimedate mägede kõõbus tunne, et ved-
 dal õhtut tundmatust vaastikus.

Wõjatus selgise kummers-üle
 ning mõnes ühriolust värskelt lõhnava kevadvi-

levikus. kevadise julgusega lendavad fantaasiad, ja tagasihoidliku uhkusega on heiti hingestet. Ühis mõttepilvi segab vaid põlispunede kummaliselt tajutav müha. Kohal kord mäepäälseis valtrais, kaudub süis kerge lainena vrus hüürutavatele kaskedele. keerleb sääl hetki ja äkki rutulise kaarega jääb mänguma leheslikus peatubal.

Ikka õru-puhvel viilistab endine lind. Ühis just heiti jalge kõrval pöösas aralt hüpleb, lõpeks julgema jääb puhma latva ja viidistab imelise selgusega kiltsool meloodiat. Väib, kui puhuks nägematus lähedises põialpoiss flöötis.

Kui vaid trükkad mõtted ei kanduks õppereisu ja kolmekümnele inimesele riiseltshonuas. Tahaks niist vabaneida, kujutleda suust matkerina ühis või koos sõbraga, suval mõistest-ki - elshussioas - mis kavatses nii palju habrast olematubis suruda, nii palju uputada selishonua labasutes näudure ilu. ja kaugele kulgevad nende tead sealt, kui vaihuses suvatses metsade-ja mägis-maa järvedelt hingatav suur rahus, kus mängleb ilu, milline loodas pole kabineti kugitoolis.

Heiti liikkas närvilise väpega juuste-salga silmelt, naagu tahes tõrjuda suurevaid mõtteparvi olevikest. Ratsulikema lesi pilgu elshonua teinepool orgu hüplevate künkaila ja andus kethelisele soovile, ma ühinda ruumi avaruses ja aja uhkes pinnamatuses.

Kuulatas vaihusel mõelkallaku talha jäitend mülas - ühisik noerugi oli lakand kangukatustist. Oron lookitaval teel, mis ookerirena läiniks kummalguses, nõudis kiviide plöksudes kiline maarus.

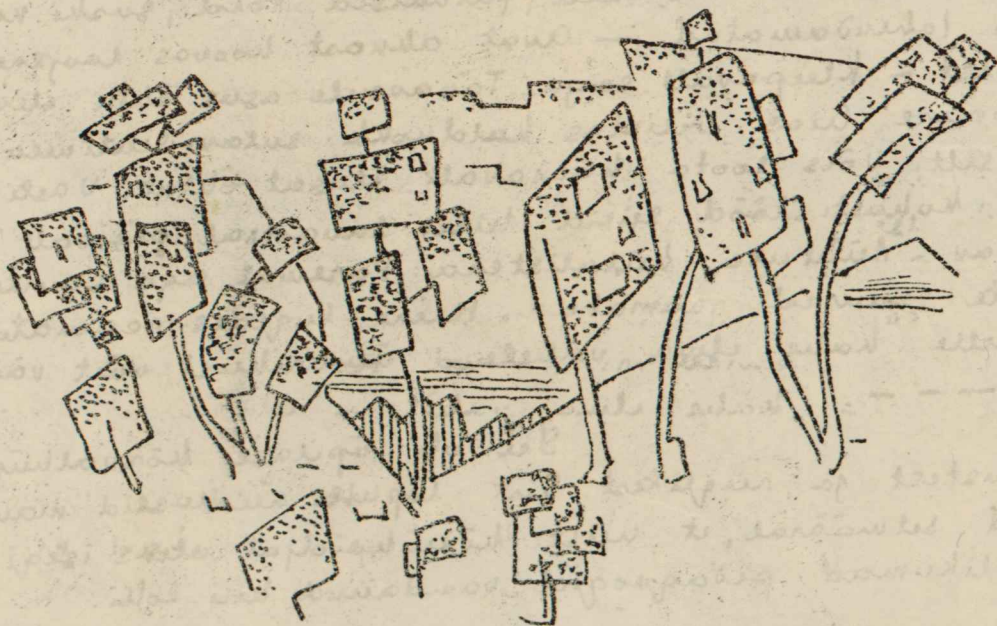

Kusagile järve noostikus sulpsatas kala - vist oli uues
shuutand.

Heiti istus endiselt mäeveerul
Teda ei seganud enam need inimesed, keda mõned
olid hüüdnud tema sõpradeks. Neid leida olis võinud
Auristide kogu tantsutolmus, näsinuina omasugustega.

Pimeduse kõsn ilka enam
endasse imes päevaseid varje, selgid pünjoni. Uue
nüske ja soe vajus orus ninvale täiskuu perglile.
Pingsi lähedal samblas vilkus joonistikegi kui püün-
pärlid. Seemalt nähtna ladvast lendas üllatunult
tühelatsutat nahkhiis. Taja hämar mää veel vaevalt
kumas eha punakas riba ja sügaval tiigis krouk-
sus igatselt komuapaar.

Pikka tuli kevadine öö -
hõbenev ja unustusest pisurdus... -

Algus

E.S.

" — ürgvane ürguune, mis meid
 läheb kui seitsemekümnelise püüloaga, verelilika valab
 keev tina. Filozofidele aruastel surimus-objekt,
 eriti psühhilistide, kuldustega eksu plaaridelle
 lihtne mõistus aga poolises upimisedalt ööliblikana
 küüla kuldseesse ringi. Kõikjal saad teadurata mille
 eest, mida spavutades sulle teadus? — — — Valutavais
 tulekaarves kargab, kühutades emast — siski et tute-
 surm võltsam, surisugusem kõhutüvest. Seid võttes-
 segi i tute, et lihtsaim hoiduda tulet — — —"

Heini sulle naamatu päale
 selle, kui ta kummarjale oli mõeldud asja loetu
 üle. Sõulise tarretuse ja siivad mõtted sisendas see
 skeptiline autor. Rasked, fataalsed tõeid, siski nu-
 daq, lahendamatud. — Aga alhast loovas laajenevat
 päikest — kleepuvat sooja. Tänavaili asie ähtu elev
 sükkimine. Aias vilistas kuldustik, sulav-seitüel-
 tealgeit. Nõis koota haaravalt iluselt õitut. Väest-
 kund, kõhmetelööd seivid teisel lauaotsal püüvalt
 invitav — kühutute küdalistena. Paremal aga suurte
 mõkete suured naamatud. Heini, lugedes naamatu,
 jäi selle kaks ilua valele. Ümbrikust võit võitke
 kiri — — — kaks ilua valit — ümbrikust võit

See oli üpilase kõrvalhüpe
 seadestest ja reeglitest. Sest lõpuks niidastid ma-
 ritud silmaaral, et meist kinnihoidjat ette isegi
 nõudlikemad pedagoogid vaendaud kui hõlli

Heini oli saanud nõusoleku kohtamiseks. Nüüd olid tunnid pea saamas mõõrat ajani. Oli veel veidi aega tuletada meele esimest kokkupuudet, kuumenevat tutust ja fantaasias läbi elada koogu selles õhtu variatsiooniga.

Vastraajat teid alles mullasid. Park vormitute hammudega jalutajad ja keskpärase suvemusika. Määrat kohal kohtasid Senta ja Heini. Algu oli võimatu midagi näkida — ning kumbki oleks mitsamini jalutanud jumala üksi. Piinuti töölistest kõrvale. Ei puudutet sõuagaagi, mida kirjavahetuses põhjalikult läbi oli pihit. Reaktsioon oli jalutavasavalt saamatu. Kõnatsamine jalutajate paaride oli tüütu ja nagu mureas olid mõlemad äkki väsinud.

— Tüütult palas — nõrkus varsti. Senta teigi murelise ja külpind näo tõise haava tajana. Heini leidis samuti et veidi istuda võiks ning pärast raltateis naatama minna.

— Aga kuhu me istume? Oieti oli küsitud täiesti ajajata. Iest mõlemile oli tuntuks pink pöösastikus, kuhu juhtki rajakeselt ei näe. Nad leidsid selle, aga juhuslikult üksmeelselt ühesi.

Pehme, sooja mullaga tükene rohust puhastat, keeras aegajalt tagasi kaadates ära suure sarapuu taha. Astudes üle varju, nagu niiske ja täikiva sinise varba, avanes vähe pink tihedas süteluses, pöösaste. Soe hämarus ja varjud päevast püüsid siin veel liikumatult alal. Kaugel maagis õigis orkester nägi kurbade, ringlibelt venivate nootidega. Heides end üksi, tuli mõlemale meil ette, nagu keegi oleks äkki avastanud mõlemal silmakirjalikkuse. Püülik hakkas. Ei teatud millest.

näakida. Heini tundis endal olevat suurema kohus-
tuse ja oli õnnelik, et leidis ettepaneku istuda, mis
vahepeal ununenud oli. Istuti õige kaugete teinetei-
sest. Senta põlved õhulise kleidi väre alt näisid vi-
di üleliia lihavatena. Heini leidis, et on üleliia en-
dale valge kleusi all otse demonstratiivse kiürus
selga tõmbanud. Sental hakkas koquma sappi -
ikka peab seda poissi viima kõigele - ta oli juba
jälle pidanud kaaluma tühja küsimust.

— Mida's selle kirjaga mõtlesid?

Mina küll aru ei saanud? Endal leudus see juuga
üle keha. Otseskoheus, mida ta oli tahtnud, näis
hirmus ootamatult müüd.

— Ah, kirjutasin asju, millest
isegi ei mäleta - tüjad. Siis tühi aja järel lisas
ootamatult hellasti: — Aga kuidas meeldis? Või vihas-
tusid?

Tüdrukul oli paha. Waagu
ningi salajase juurde alles ta talutet kättepidi. Kate
ära ristud ja ta pidi kõike korraga vaatama.
Ning avastas selle poisi tosu. Kuid tuli midagi
salajast, peaaegu mõrkamatult unist koogu kehasse.
Ta ei saanud vastata, kuid Heini tundis, et teine põn-
nuigi ei vihasand, kuid teeskles arusaamatut - haares
käre. Väike ahtake kõsi oli niiske ja vilu, ehkki väga
palavikuva ahetas. Heinil oli es suur küsimus: mil-
lele minna edasi, et mitte mängida liigpalju välja,
ühtlasi ka mitte saamatutes süüdistet olla. Kõsi peos
tundus elut^uuna. Oleks tahtnud, et teine milleqiga
oleks nastand koogu juhtunule ja mitte istund puu-
jumalana - oleks tõmband käre äre, vihasand või
mis takes teind. kõik oli liikumatule punktile laugend.
Kõhelda oli võimatum, kui kuuagi varem.

See kõik vältas lõpuata väikse aja. Siis tuli poisile tunnete, meeleolu ja pööras, millesse kadus mõistus, kaalutus, maa ja taevad, süüdsuse ja ebasiindsuse tunne. Võitumata oli, mitte suruda pöört ja valgelt kuldile, mis näis kui avastamata maailmus.

Tähtsamata oli ta põlvitamis-

liiva, suruud käed ümber teise kanna vaha ning heitunud pöört pöört. Rannestav valgus, maagus loog tähtsustas, et see värises kui külmatõves — läbi nende tundles õhkuvat kuuva vaha.

Jõuetus ja kaugele üles hää-
rivad tunded mõõtsid hetkeks tüdruku kurgu. Siis
aga oli pikit kaalutus. Kõikjale levivas kuumas
Aules kummardas, haaras ta poisid pöört, surudes nöö
teise juustesse. Jõetumad seisid süüdses, tundumata
midaagi pöört seletamata maagusa jõubumuse...

Veidi väginema tõusid hetke
häämeelselt, silmad mõõtsid kätte loonesse ja vaa-
deldes üksteist. Nagu pikit oli äkki seisukorra piin-
likkus. Kui Seuta ikka veel kaugeksse vaatas, laial
udusel pilgul toode taeva õhetusse, haaras kinni ta
käed ning surus teise õrnalt kuid kindlalt enda
vastu. Tõrkumata, peasegi asjalikult pöört teine
ning vaatas otse poisile silmi. Pilgul eubisid teise-
tist, väikesel neubuseta, põhjani avameelselt, nagu
näevad vööd armastajad. See oli süüdsus, hingede
süüdsus, sama haaran, suu ja võimes, kui hing soo-
jast ilmest ja üksteisest. Tundes ühis laugusid pil-
gul ühtlasi kuuile. Ääritult pöört, tõgiselt
süüdsid nad. Kui ünglooduse õiekarikad ühinegid
tubisuvad kuuile. Juba kätte kudes, nõudsid nad taas
üksteist. Üksteid ei tequtseud — silmade süüdses
olid vaid tunded, suured alastet tunded, mis kätte-

mata otsivad südameid, et mitte külmade eudi
alastuses.

Järgnesid suudlused, lüü lehed
marus; kord hulqana, siis aeglased ja mõtelised.
Kõne, kõngitses kama, puhkes
tasase meliseva vjana, ilma paiseta helades kruusas.
Erinevad sõnad olid ürgsed kungubälilised, mida
mõistetakse ainult kakekesi. Tõelisis tundeis pole sõ-
nad keegi sügavad, sest nad välja hoopavad
tundest endast, nad on õmad, täieudades vaid
meeleolude vaikset avaldust. Kaob ära sõnade mõis-
te, näaõivad vaid toovid. See oli vaikne õrnuste
kõlv, millest iguüts teiselt searutes veel suurema
õrnuse ... Salajasemad tunded, mõtted, mida igei
endale üksiklasele tundeil kurdeti avaldada, saivad
elüiguse õhtus värasustikus, ebatõelisel aruuses.

Aeg möödus ning peatus keu-
de kake juures. Madalal kõngas veel vöökene äha,
kastet piserdus. Orkester oli aland tantsumuusika.
kerge ja muretu foot kajus pilla ja kõrgele tango
või valsiiga. Kostus tantsijate jalgasabin. Harva krö-
bises liiv - jalutajaid oli vähehene. - Täevas kerki-
sid tähed säravad soojas õõs kei südisses peidet
kalliskivid..

Ah määrinmahul suudlus pude-
lite kolinat ja laulis lallutatav hääl:

-koorus on ilus aeg -- ei tule üal
kaqasi -- -!

-kas oled mitte sõber või sõritäike
ja? Mis kumad? Või pead seaks? --

-Olee ütled, et oled tubli mees,
suis oled -- Teine väiksema ballasti
ga vaiqistas omu ülikorvulist kaestest.

Teadmata ja tundmata kuuvi
aja, veeditud tundide üle, istuvad Heini ja Senta iditi-
kaist helisva pööse ääres.

Keegi jätab jumalaga daami
otse teisel pool pöösast:

- Jumalaga preetid! - kes ma
saatma võin tulla?

- Ei -- ole -- tarvis, - olen üsna

ligijal. Daami mõales on väike pettumuse noot, sest
viistite on mindud liig vüsakalt, ja täitmata kuuju-
lisi jäänud - Heini ja Senta vaatavad üksteisele otse
ja naersid muutetud naeru. Tuudus juba jahegi. Naer-
des siluti riideid. Heksualjaha grimassiga vaatlis
Senta kortsuud riideid - neidaqi pole parata, peab
hommikule jälle triikima.

Käsihääs läksid mõlemad var-
jut Ail parqi teise otse. Aegajalt kalises ja turtus
pöösas siil ja hoores sooja tuult. Vanadale leitedele
auggsid harvad kastepiisoid ja katel läks tee kui
a-
kõ-
abustel kahe miinri nõeluse vahel.

Kümbal, vana vaatetorni lähe-
jal jäeti jumalaga. Pöösati veel konna teqasi - sun-
daldi ja eemaloluti siis ülikäireil samuel. Kuni
kunielki enam teist ei näe, siis minnakse aeglaselt -
kui unes ---

Pää oli täis moqusat vima,
meeleolu imelikku, imelikku. Tappa astudes lõhnas
soojas toomekiste järel. kõike väikis see pimedus.

- - - - -

== == ==

Kortsund purjedes

fjäng.

P.k.

Laulik: Koutruktisioon! Koustr... Seda sõna ei talha
 ma korrata. Vestik, kui mõdamend rohi.
 Ainult sinu suus liiab te paraja kobje ei-
 dale. Sa mõtled on vassed!

Kirjanik: Laulik kumleb imeli. Saab aru!

Karstlane: Keda siis!

! Ou veidi valgem. Kirjupaar lähel emalt.
 kõneldakse!

R. Amatoor: Varem vahi ome varjuga.

Karstlane: Sulasega! | nderas!

| Vaikitakse!

Keigar: Mis te tükate. Pugege endi koortesse!
 kobju!

Kirjanik: Kui sa vaielada: ei talha. Mis siis mitte!
 Ma loeev üliinimesed es. Aega! Üks...kats.

Keigar: Kes need on?

Kirjanik: Ei need, vaid sina. Kas sa ei talha oia?
 Mis see püüdnud siis?

Keigar: Meidagi! Sa vaid ära näene. Jäta mõist-
 likuss lahkhüüsi.

Karstlane: Ma leiain õiguse kirjanikule. Meine
 es!

Talged: Meine! Meine!

Laulik: Paa engeest lugu.

Kirjanik: Kes mu ette vaatab - armub. Kes su hääle
 kumleb - kaotab mõistuse. Loomad saa.

vad püüarategi liigutatud. Seltgiuueka hääle kõnes
on kui elutakse, unneas. wandes rivistuvad ... | tase
enda ette soistab. |

R. Amatöör: Mine es, et meil on oleks su jälgedes
kõia. Mois tähtsais, miikigeid woid
külluses tantsuscaalis, laval. Oo, mine!

Teised: Mine! Ära ärga wida, sest olewispain on
ootel.

Keigar: Ma ei taipu, kas pilkate wõi ülistate?

Kõik | salajase waeruga | ülistame! Ülistame!

Keigar: | lähel õstudes | Tulge sõbrad! Miu teid
paradiisi.

Kõik: Hõissa! Hõissa! | waeravad tase |

| Kõik laulukwad waremest. Viimane on kirjanik.

Mitkigipärast on meeleale ühineud üldigess. Wauandusse
salaja keigarit |

Kirjanik: Hea kei mi suurtsuqgeid wikttsaid, kes
enda jälgedes lubawad kõia — ei tülbi
häbeneedes seljataha.

Karstlane: | Kirjanikule wosakule wäle iluudes | Luge
jubil wassi laulda.

Kirjanik: Jumala eest, mitte! Loomad kumelwad...
kulewad ka — keskei me julgeud. Rake!

Rake!

Karstlane: Olgu! | waerab |

| Waremest tüüpis on wäädete. Piinesduses on wõrte
hääli. Wainund tõttawad weliisse. Hetkeid wähezeid
saabub waresse kounnikusse itiniimesest — juli
õõngat wäere, kui loomalihest usguest. |

Varia.

Päale pühi algas seminar pines töö 5. klassiga. Vi klass on kahets vädalaks maakoolidesse se praktikale sõitnud.

29 apr. õhtul korraldati aulas esimene radio-kontsert Seminaris. Muusikimulike osavõtjaid oli rohkelt. Lõppmulje jäi rahuldav.

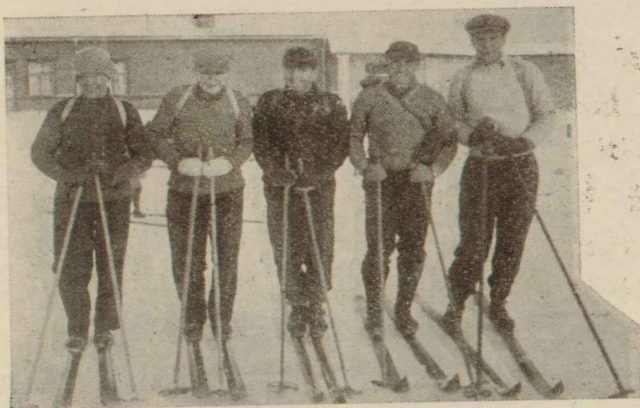
1. mail 1 ke. korraldusel õppeaasta teine avalik pühi. Lavastati Teuvo Pakkalo lauluviisid „Pervepüüdid“ [Merikanto viisid]. Orkestri parte ja naisõpilaste kants taval. Nii eriselt kei aineliselt võib pühi lugeda täiesti korralduseks.

4. mail korralditud juriidilise mälestusõhtust ja rongikäigust liinas võtsid osa suur hulk seminarlasi. Samal päeval pühitsetes Rakvere karskusseltsi Seminaris ruumis karskussõnu ja kaasaitamisel end 10. aastapäeva. kanti ette lutsu „Siin hallik“, seksooni laule. Lõpulis teelaud.

6-7 mail. Haridusliidu instruktor Pusa andis noorkonna korraldusel raamatukoosolekuid ja te kursuseid, referentides sissejuhatuses ka raamatv ajaloo. Ettekanne täiendusid valguspildid.

12 mail Seminaris igapäevane kevadkontsert. On tehtud tugevat ettevalmistustööd muusikaõpetajate juhtimisel. Kavas soliste, nais- ja seksoonid lauludega hulga, meeskonnad ning orkester. Kontserdi tulemusid näitavad,

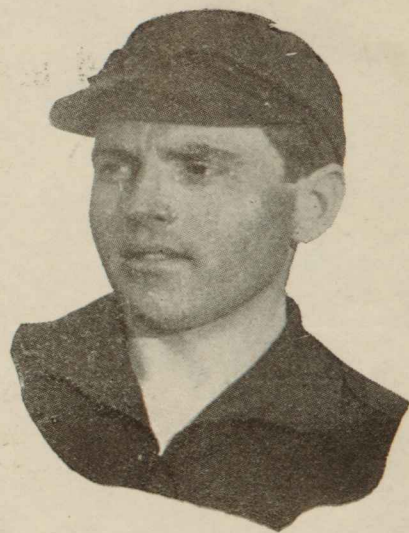
Spordielust Seminaris.

Üleval: Suusa hüpe.

All vasakul: Siirak, Lille ja Andresson.

Paremal: Võimlemise õp. Andresson.

et Seminaris valitakse, arvestades kaoli olukorraga, võrdlemisi kõrge muusikaline tasapind. Üldiselt leidis 1929a. kevadkontsert publiku poolt sooja osavõttu. Ainelis kondamine rahuldav.

17 mail. Spordi ringi korraldusel klassimesskondade vaheline murdmaa jooks. Kaaspubikas 3-4 küm. läbi metsa ja üle põldude. Viitis IV kl. meesk.

Koos suviste-pühadeega algas Seminaris uskuriöövide periood. III, IV ja V kl. käisid kõuna-destis ja Tartus. II kl. Tartust suvajõge. mõõda Peipsile ja sääli Narva suunas, I kl põhja rannikule, VI kl Soomes. Muretet õppereis näib viijumevat Seminaris lõppklassile. Traditsiooniks.

26. mail korraldas algkool suudepäeva. Kantsi ette lastenäidend, detlematsoone ja laule. Küelisi - lastevanemaid - oli rohkesti.

1. juunil. Rakvere abitantside õhtu Sem. aulas. Koos on 8 keskkooli lõpetajad. Puudus suurem hulk Seminaris lõpetajaid, kes sõitsid Sooma. Kõnelasid kogu üliõpilast kammidele: Üliõpilaste ühine organisatsioon, gansiseerimisnõuadus ülik. ja kutsevalikust. Lähinõuadused olid loitud. Jõnges lühike muusikaline osa ja kants.

6. juunil. Seminaris õpilaste üldpäev. Peetakse tagumisaarta viimaseid koosolekuid ja Seminaris üldkoosolek, kus toimuvad aruanded, valimised. Õhtul aulas laulmisõhtu muusikalise ettekannetega.

9-10 juunil. Rakvere kooliõpete nevalpide, kus Seminaris esindavad viimaseid grupid, mees- ja ssga-kvart.

Tarmo №5 ilmub käesoleva õppeaasta lõppnumbrina. Trükitehniline külg on tehtud tasuta I. K. Üpilase & Kauhela juhatusel. Nummer on kätal paberil. - kõigile kaasaitajatele avaldab teinetus peimat tänu. Samuti südamekik tänu neile õpetajatele, vilistlastele ja ksv. kes oma kaastöödega aitavad sisustada seminariaste iluist ajakirja. Kõigile lugijatele soovib teinetus:

Päikeseküllost suvepuhkust!

50.-